

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯШЕЛ ҮЗЭН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БИШНӘ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАР

2021 елның 18 августы

№ 52

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Бишнә авыл жирлеге территориясендә, Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә кермәгән, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Бишнә авыл жирлеге Советының 2021 елның 5 мартындагы 31 номерлы карары белән расланган (Бишнә авыл жирлеге Советының 2021 елның 21 апрелендәге 35 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән) яшел үсентеләр кисү тәртибе турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында

Россия Федерациясе Урман кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында»гы 10.01.2002 елдагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Бишнә авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Бишнә авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә кермәгән жирләрдә яшел үсентеләрне рациональ файдалану, саклау һәм яңадан житештерү максатларында Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Бишнә авыл жирлеге Советы **карап итте:**

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлеге территориясендә, Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә кермәгән, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Бишнә авыл жирлеге Советының 2021 елның 5 мартындагы 31 номерлы карары белән расланган (Бишнә авыл жирлеге Советының 2021 елның 21 апрелендәге 35 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән)

КИСЕЛӘ ТОРГАН ЯШЕЛУТЫРТМАЛАРНЫҢ БӘЯСЕН ИСӘПЛӘУ ҺӘМ КОМПЕНСАЦИОН ЯШЕЛЛӘНДЕРҮ ТӘРТИБЕ

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Методика Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлеге бюджетына Бишнә авыл жирлеге территориясендә урнашкан яшел үсентеләрне зарарлау яки юк итү очракларында компенсацион яшелләндерү өчен кертелергә тиешле түләүләрне исәпләү өчен билгеләнгән.

1.2. Методика кулланыла:

- Бишнә авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләргә кагылышлы хужалык эшчәнлеген тормышка ашырганда барлыкка килергә мөмкин булган потенциал зыяны бәяләү өчен инвестиция проектларының әйләнә-тирә мохиткә йогынтысын бәяләү һәм аларның экологик экспертизасы бүлекләрен эзерләү барышында;

- яшел үсентеләрне дәрәс кискән (сүтелгән) өчен түләү күләмен исәпләгәндә;

- яшел үсентеләрне мәжбүри күчереп утыртканда (яшел үсентеләрнең 1/2 өлеше);

- башка очракларда Бишнә авыл жирлеге территориясендә яшел утыртмаларның бәясен билгеләү белән бәйле.

1.3. Яшел үсентеләрне сүтү (кисү) белән китерелә торган зыян яшел утыртмаларның урнашу урыны, яшелләндерү объектларының экологик һәм социаль әһәмияте кебек факторларның әһәмиятенә йогынтысын исәпкә алып исәпләнә.

1.4. Законсыз кисү, юк итү, зыян китерү, казып алу өчен гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә жаваплы. Законда билгеләнгән тәртиптә салына торган административ яки җинаять җәзасын үтәү гаепле затларны әйләнә-тирә мохиткә зыяны тулысынча каплаудан азат итми.

Агач, куаклар һәм лиан үстөрүгә, шулай ук аларны юкка чыгарылган яки зыян күргән яшыкә кадәр тәрбияләү белән бәйле чыгымнар бәяләре һәм нормативлары агач, куакларның (Сбц) төп төрләрен юк иткәндә (кисү, сүтү) һәм (яки) яшел утыртмаларны юк иткәндә (кискәндә) компенсация бәясен исәпләү методикасы нигезендә исәпләп чыгарылган төп төрләренең эквивалент база бәяләре белән билгеләнә.

1.5. Натураль рәвештә яшелләндерү торак пункт территориясендә үткәрелә, анда Яшел утыртмаларга зыян китерү яки юк итү күздә тотыла яисә юкка чыгарыла, юкка чыгарыла торган агачлар, куаклар саны зарарланган яки юк ителгән агачлар, куаклар саныннан ким була алмый, ә булдырыла торган газон, чәчәк майданы зарарланган яисә юк ителгән газон, чәчәк түтәлләре, табигый үлән катламы майданыннан ким була алмый.

Акчалата рәвештә компенсацион яшелләндерү кызыксынучы зат тарафыннан юкка чыгарылган (киселгән, сүтелгән) һәм (яки) зыян күргән яшел үсентеләрнең

(алга таба - яшел утыртмаларның компенсация бәясе) компенсацион бәясен түләү юлы белән натураль рәвештә компенсацион яшелләндерүне гамәлгә ашыру мөмкин булмаганда гамәлгә ашырыла. Яшел утыртмаларның компенсацион бәясен исәпләүне Рус Әжиле авыл жирлегә башкарма комитеты яшел утыртмаларның компенсация бәясен исәпләү һәм яшелләндерү методикасы нигезендә башкара.

2. УТЫРТМАЛАРНЫҢ БӘЯСЕН БИЛГЕЛӘУ ӨЧЕН ЯШЕЛ ҮСЕНТЕЛӘРНЕ КЛАССИФИКАЦИЯЛӘУ ҺӘМ ИДЕНТИФИКАЦИЯЛӘУ. КОМПЕНСАЦИОН ЯШЕЛЛӘНДЕРҮ

2.1. Төп төр яшел утыртмаларның компенсацион бәясен исәпләү өчен, функциональ билгеләнешенә һәм территорияләрнең урнашуына карамастан, үсемлекләрнең түбәндәге классификациясе кулланыла:

- яшеллек;
- куак;
- травянистый покров (газоннар һәм табиغый үлән үсемлекләре).

2.2. Төрле агач һәм куаклар токымнары үз кыйммәтләре (декоратив үзлекләре) буенча төркемнәргә берләштерелә.

1 нче таблицада күрсәтелгәннәр 4 төркемгә бүленә: ылыслы агачлар һәм куаклар; 1 нче төркем яфраклы агачлар һәм куаклар (аеруча кыйммәтле); 2 нче төркем яфраклы агачлар һәм куаклар; 3 нче төркем яфраклы агачлар һәм куаклар (аз кыйммәтле).

1 таблицада санап үтелмәгән агач һәм куаклар токымнары тиешле төркемгә охшаш билгеләр буенча тигләштерелә.

Таблица 1

Агач һәм куакларны аларның кыйммәтләре буенча бүлү
(декоратив үзлекләре)

Ылыслы агачлар һәм куаклар	Яфраклы агачлар һәм куаклар		
	1 нче төркем	2 нче төркем	3 нче төркем
Чыршы, кедр, карагач, пихта, нарат, туя, можжевельник, тис, башка ылыслы токымнар	Акция: бархат амурский, вяз, имән, ива (Ак, вавилонская, остролистная, рус), каштан конский, клен (ясенелист кленнан тыш), юкә, лох, чикләвек, ясень; куаклар: самшит, бирючина (бигрәк тә пестролист	Каен, боярышник (штамб формасы), жиләк-жимеш декоратив (алма, слива, груша, абрикос һ. б.), миләш, тирәк (Ак, Берлин, Канада, кара, пирамидаль), шомырт; куаклар: спирея, боярышник, карлык,	Ива (1 нче төркемдә күрсәтелгәннәрдән тыш), ясенелист, ольха, осина, тополь (бальзамик); куак: арония, крушина, бересклет, кыргый үсүче куак таллары, башка яфраклы токымнар

	формалары), форзиция, рододендрон, кин яфраклы токымнар	куыкчы	
--	--	--------	--

Таблица 2

Агачның кыйммәтлегенә һәм кәүсә диаметрына карап
кыйммәтләр коэффициенты

№ п/п	Яшелләндерелгән территорияләрнең үсемлекләрен классификацияләү	Диаметры, см	кыйммәтләр коэффициенты кыйммәтләр коэффициенты, Кцд
Ылыслы токым			
1.	Ылыслы агачлар	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 и более см	1,2
Яфраклы токымнар			
2.	1 нче төркем яфраклы агачлар	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 и более см	1,2
3.	2 нче төркем яфраклы агачлар	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 и более см	1,0
4.	3 нче төркем яфраклы агачлар	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 и более см	0,8

2.3. Агачлар данәләп исәпләнә. Әгәр агач тамыр муенынан 1,3 м биеклектә 8 см диаметрлы берничә кәүсә булса, исәп-хисапта һәр кәүсә аерым исәпкә алына. Ясенелистный өрәнгенә бер тамырдан үскән кәүсәсенәң ничә булуына карамастан, бер агач дип санарга.

2.4. Төркемнөрдә куаклар данәләп исәпләнә. Тере киртә итеп киселә торган куакларның саны ике катлы киртә булганда метрына 5 куак, бер катлы киртә булганда метрына 3 куак исәбеннән билгеләнә.

2.5. Үзбушаткыч агачлар һәм куаклар (бердәм йомарланган чаршау барлыкка китерә торган үзбушаткыч һәм үзбушаткыч токымлы агачлар һәм (яки) куаклар) үсемлекләре саны һәр 100 кв. м. га 20 агач исәбеннән билгеләнә.

2.6. Үзбушаткыч агачларның 3нче төркеменә караган һәм кәүсә диаметры 5 см диаметрга житмәгән үзбушаткыч агачлар компенсация бәясен исәпләгәндә исәпкә алынмый.

2.7. Газоннар һәм табигый үлән үсемлекләре саны квадрат метр мәйданнан чыгып билгеләнә.

3. Яшел үсентеләрне юк иткәндә (кисү, жимерү) һәм (яки) зарарлаган очракта компенсация бәясен исәпләү

Компенсация бәясе - зарарланган яки юк ителгән вакытта аларның кыйммәтләрен, шул исәптән яшел үсентеләрне булдыруга һәм карап тотуга киткән чыгымнарны да кертеп, юкка чыгарыла торган яшел үсентеләргә ирешү өчен кирәкле һәм житәрлек булган чыгымнарны да кертеп, исәпкә алу өчен билгеләнә торган яшел үсентеләрне бәяләү.

3.1. Яшел утыртмаларның компенсация бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә::

$S_{кс} = S_{ксі}$, кая:

$S_{кс}$ - яшел үсентеләрнең компенсация бәясе, сум.;
 $S_{ксі}$ - яшел утыртмаларның i төренең компенсация бәясе (агачлар, куаклар, газон, табигый үлән катламы), сум.

3.2. Яшел утыртмаларның аерым төрләренең (агачлар, куаклар, газон, табигый үлән покры, чәчәклекләр) компенсация бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә::

$S_{ксі} = (S_{бц} \times K_{з} \times K_{норм} \times K_{антр} \times K_{в} \times K_{сост}) \times N$, кая:

$S_{ксі}$ - яшел утыртмаларның i төренең компенсация бәясе (агачлар, куаклар, газон, табигый үлән капламы, чәчәк түтәлләре), сум.;

$S_{бц}$ - төп төр агач, куаклар, газон, табигый үлән катламы, чәчәк түтәлләре (1 агач, 1 куак, 1 куак, 1 погонлы Тере шәһәр метры, 1 кв. метр табигый үлән катламы, 1 кв. метр газон, 1 кв. метр чәчәклек), сум.;

$K_{з}$ - яшел утыртмаларның социаль-экологик әһәмиятенә төзәтмәләр коэффициенты;

$K_{норм}$ - торак пунктларның яшел үсентеләр белән тәмин ителеше коэффициенты;

$K_{антр}$ - торак пунктның антропоген йөкләнеше коэффициенты;

$K_{в}$ - яшел утыртмаларның су саклау кыйммәтенә төзәтмәләр коэффициенты (су саклау зонасына төзәтмәләр коэффициенты);

$K_{сост}$ - яшел утыртмаларның сыйфатлы торышына төзәтмәләр коэффициенты;

N - i төрдәге (агачлар, куаклар, газон, табигый үлән катламы, чәчәк түтәлләре), юкка чыгарылырга тиешле яшел үсентеләр саны, шт., п. м, кв. м.

3.3. Төзәтү коэффициентларының әһәмияте:

3.3.1. Кз-яшел утыртмаларның социаль-экологик әһәмиятенә төзәтмәләр коэффициенты яшел утыртмаларның социаль, тарихи-мәдәни һәм табигатьне саклау әһәмиятен исәпкә ала һәм күләмдә билгеләнә:

2,5 - региональ һәм жирле әһәмияттәге аеруча саклаулы табигать территорияләре һәм рекреацион зоналар өчен;

1,5 - торақ зоналар өчен;

0,7 - территорияль планлаштыру һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру документлары нигезендә торақ пунктлар жирләре составына керүче башка территорияләр өчен.

Кнорм - торақ пунктларның яшел үсентеләр белән тәэмин ителеше коэффициенты торақ пунктлар өчен гомуми файдаланудагы яшелләнделерлгән территорияләр мәйданы нормативларыннан чыгып билгеләнә.

Билгеләнә: 1 - гомуми файдаланудагы яшелләнделерлгән территорияләр мәйданы нормативын үтәгәндә, 1 нче йорт, анда яшелләнделерлгәнлек өлеше, $D = S_{\text{факт}} / \text{нормалар}$, кайда:

$S_{\text{факт}}$ - торақ пунктның бер кешесенә туры килә торган гомуми файдаланудагы яшелләнделерлгән территорияләрнең факттагы мәйданы.

Норма - торақ пунктның бер кешесенә гомуми файдаланудагы яшелләнделерлгән территорияләр мәйданы нормативы, m :

1,2 - каршындагы $0,5 < D < 1$;

1,4 - каршындагы $0 < D < 0,5$.

Кантр - торақ пунктларның антропоген йөкләнеше коэффициенты кешенең әйләнә-тирә мохиткә хужалык эшчәнлегенең йогынтысы дәрәжәсен исәпкә ала

Билгеләнә:

1 - сәнәгать һәм фәнни-белем бирү зонасы өчен;

0,9 - инновацион зонаның үсеше;

0,7 - урман сәнәгате һәм агросәнәгать зонасы өчен.

Кв - су саклау зонасына төзәтмәләр коэффициенты яшел утыртмаларның су саклау функцияләрен исәпкә ала һәм күләмдә билгеләнә:

2,5 - яр буе зонасында урнашкан яшел үсентеләр өчен;

1,8 - ачык сулык саклау зонасында (сулык) урнашкан яшел үсентеләр өчен-1,0-калган территорияләр өчен.

Ксост - яшел утыртмаларның хәзерге торышына төзәтмәләр коэффициенты яшел утыртмаларның факттагы торышын исәпкә ала һәм күләмдә билгеләнә:

1,0 - яшел үсентеләр өчен яхшы хәлдә;

0,5 - яшел үсентеләр өчен канәгатьләнерлек хәлдә;

0,2 - яшел үсентеләр канәгатьләнерлек хәлдә түгел.

Юк ителгән яшел утыртмаларның факттагы торышын билгеләү мөмкин булмаганда, $K_{\text{сост}} = 1$ кабул ителә.

3.3.2. Юкка чыгарылган (киселгән, жимерелгән) яшел утыртмаларның төр составын һәм факттагы торышын билгеләү мөмкин булмаган очракта, зыян күләмен исәпләү яфраклы агачларның (аеруча кыйммәтле) 1 нче төркемененң максималь бәяләү бәясе буенча үткәрелә һәм $K_{\text{сост}} = 1$ кабул ителә.

3.3.3. Үсешне туктатуга китерми торган агач һәм куакларга зыян килгәндә, зыян салынган агачның яисә яшелләндерү объектының компенсация бәясеннән 0,5% күләмдә исәпләнә. Яшел үсентеләрне үз белдегәң белән сүткән очракта зыян 5 тапкыр күләмдә исәпләнә. Сүтелгән яки зыян күргән утыртмаларның бәясе күрсәтелгән кагыйдәләргә туры китереп исәпләнә.

3.4. Яшел утыртмаларның компенсация бәясен исәпләү нормативлары яшелләндерү объектларын төзү

3.4.1. Яшел утыртмаларның һәм яшелләндерү объектларының компенсация бәясен исәпләү нормативлары өчен яшел утыртмаларның база бәяләре кабул ителә.

3.4.2. Агачның база бәясе, токымыннан чыгып, түбәндәге формула буенча билгеләнә:

$S_{бцд} = (С_{пдj} + С_{уд} \times K_{впд}) \times K_{цд}$, кайда:

$S_{бцд}$ - база бәясе бер агач агымдагы чорга, сум.;

$S_{пд}$ - агымдагы чорга утырту материалының (агачның) бәясен исәпкә алып, бер агач утыртуның смета бәясе-сум (әлеге методикага кушымта нигезендә билгеләнә);

j - агач токымнары төркеме аларның кыйммәтләре буенча (1 таблица нигезендә билгеләнә):

ылыслы агачлар һәм куаклар өчен - 7,

1 нче һәм 2 нче төркем-5 нче группа яфраклы агачлар һәм куаклар өчен,

3 нче төркемдәге яфраклы агачлар һәм куаклар өчен-2.

$S_{уд}$ -агымдагы чорга бер агачны карауның смета бәясе, сум (әлеге методикага кушымта нигезендә билгеләнә);

$K_{вд}$ -агымдагы чорга агачларны торгызу чыгымнарын исәпләгәндә исәпкә алына торган еллар саны;

$K_{цд}$ -агач кыйммәтләренең коэффициенты (1, 2 таблицалар нигезендә билгеләнә).

3.4.3. Бер куакның, тере шәһәрнең 1 погонлы 1 метрының база бәясе формула буенча билгеләнә:

$S_{бцк} = S_{пк} + S_{ук} \times K_{впк}$, кайда:

$S_{бцк}$ - бер куакның база бәясе, агымдагы чорга 1 метр тере табигатьнең 1 метры, сум.;

$S_{пк}$ - агымдагы чорга утырту материалының (куакның) бәясен исәпкә алып, бер куак утыртуның смета бәясе, 1 погонлы Тере шәһәр метры, сум (әлеге методикага кушымта нигезендә билгеләнә);

- Куак өчен еллык карауның смета бәясе, агымдагы чорга тере шәһәрнең 1 погонлы метры, сум (әлеге методикага кушымта нигезендә билгеләнә);

$K_{пк}$ -бер куакны торгызу чыгымнарын исәпләгәндә исәпкә алына торган еллар саны, агымдагы чорга 1 погонлы тере чишмә метры.

Юк ителә торган (киселә торган, киселә торган) яшел үсентеләр өчен компенсацияне исәпләгәндә исәпкә алына торган еллар саны:

агачлар өчен - 3 ел;

куаклар өчен-1 ел;

газоннар һәм чәчәкләр өчен-1 ел.

3.4.4. Үлән катламының база бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә:

$S_{бцт} = S_{пт} + S_{ут}$, где:

Сбцт - агымдагы чорга 1 квадрат метр үлөн катламының база бәясе - сум.;
 Спд-агымдагы чорга утырту материалының бәясен исәпкә алып, 1 квадрат метр газон жайланмасының смета бәясе, сум (әлеге методикага кушымта нигезендә билгеләнә);

Агымдагы чорга газонның 1 квадрат метрына еллык карауның тәүлеклек смета бәясе, сум (әлеге методикага кушымта нигезендә билгеләнә).

3.4.5. Чәчәклекнең база бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә::

Сбцц = Спц + Суц, кайда:

Сбцц - агымдагы чорга 1 квадрат метр чәчәклекнең база бәясе - сум.;

Спц - агымдагы чорга утырту материалының бәясен исәпкә алып, 1 квадрат метр чәчәклек урнаштыруның смета бәясе - сум.;

Суц - агымдагы чорга 1 квадрат метр чәчәклек карауның смета бәясе - сум.

Яшел утыртмаларның компенсация бәясе исәпләү
 өчен кулланыла торган күрсәткечләр

Яшел үсентеләрне классификацияләү (ЗН)	Яшел утыртмаларның төре (тибы)	2019 елның 4 кварталы бәяләрендә ЗН булдыру буенча эшләрнең бәясе (сум) НДС белән (сум)	Утырту материалының бәясе 2019 елның 4 кварталы бәяләрендә НДС белән бәяләнгән (сум)	Утырту материалының бәясен исәпкә алып, утыртуның смета бәясе (сум)	2019 елның 4 кварталы бәяләрендә еллык карауның смета бәясе НДС белән (сум)
1	2	3	4	5	6
Ылыслы агачлар 1 бер.	-чәнечкеле чыршы	1577,77	1104,94	2682,71	1278
	- туя	1577,77	650,37	2228,14	1278
	- гади нарат	1577,77	265,65	1843,42	1278
Агачлар төркем берәмлек	I 1 - каштан	1577,77	3894,80	5472,57	1278
	-гади карама	1577,77	2035,35	3613,12	1278
	-төрле яфраклы юкә	1577,77	1559,01	3136,78	1278
	-очлы яфраклы клен	1577,77	1469,30	3047,07	1278

		- корычагач	1577,77	606,71	2184,48	1278
		- чикләвек	1577,77	219,49	1797,26	1278
Агачлар төркем берәмлек	II 1	- алмагач	1577,77	249,91	1827,68	1278
		- миләш	1577,77	227,91	1805,68	1278
		- дүләнә	1577,77	1956,78	3534,55	1278
		- каен	1577,77	841,95	2419,72	1278
		- шомырт	1577,77	2596,59	4174,36	1278
		- тирәк	1577,77	1473,33	3051,1	1278
Агачлар төркем берәмлек	III 1	- тал	1577,77	472,96	2050,73	1278
Куаклар 1 берәмлек						
- ылыслылар		артыш	1577,77	309,41	1887,18	1278
		- дүләнә	1577,77	555,42	2133,19	1278
		- барбарис	1577,77	177,92	1755,69	1278
		- сары акция	1577,77	199,34	1777,11	1278
Газон, табигый үлән катламы, чәчәк түтәлләре, кв. м	1	Гади газон, чәчәк түтәлләре	160,80	64,8	225,60	295,2

* Яшел утыртмаларны алганда зыян (зыян) күләме алдагы чорда товарларга (эшләргә, хезмәт күрсәтүләргә) куллану бәяләрененң үзгәрүен исәпкә алучы коэффициент – дефлятор коэффициентын исәпкә алып үзгәртелергә тиеш.

4. ЯШЕЛЛӘНДЕРҮДӘН АЛЫНГАН КОМПЕНСАЦИЯ АКЧАЛАРЫН КЕРТҮ ҺӘМ КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ

5.1. Сүтелә торган яшел үсентеләр өчен акча хисабыннан барлыкка килә:

- сүтелгән яшел үсентеләр өчен түләү бәясе
- яшел утыртмаларның законсыз сүтелүенә китерелгән зыянны каплау (компенсацияләү)
- яшел үсентеләргә зыян китергән өчен административ хокук бозулар турындагы законнар нигезендә алына торган штрафлар
- гражданның һәм юридик затларның, шул исәптән чит ил затларының, яшел үсентеләрне яклау һәм үстерү максатларына ирекле кертемнәре
- башка чыганақлардан керү

4.2. Яшел үсентеләрне юк иткәндә (кисү, сүтү) һәм (яки) зыян күргәндә, шулай ук компенсация яшелләндрүдән алынган акчалар Яшел Үзән муниципаль районының Бишнә авыл жирлеге бюджетына керә.

4.3. Яшел утыртмаларның компенсация бәясен кертүдән алынган акчалар өстенлекле тәртиптә юкка чыгарылган яки зыян күргән яшел үсентеләрне яңадан торгызуга, шулай ук түбәндәге төр эшләрне финанслауга тотыла:

- гомуми кулланылыштагы яшелләндрү объектларының гамәлдәге яшел утыртмаларын карап тоту һәм реконструкцияләү;

- үсентеләрне һәм орлыкларны, уңдырышлы грунтны сатып алу, утырту материалын китерү, туфрак эзерләү, агач һәм куаклар утырту, газон һәм чәчәкләр урнаштыру;

- яшелләндрү чараларын гамәлгә ашыру өчен махсус техника сатып алу (утырту, су сибү, күчереп утырту, чабу һ.б.) һәм яшелләндрү өлкәсендә башка максатларда.